

සිගිරි කුණ්ඩලාහරණයෙහි ශිල්පීය භාවිතයන් පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩී. ඒ. එල්. ජේ. ධර්මවර්ධන

Abstract

ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ නිෂ්පාදන ශිල්පය ආශ්‍රිත ව්‍යවහාරික කලා ඥානයෙහි වටිනාකම් කවරේද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණ වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ නිර්මාණ කලාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී හමුවන වැදගත් නිර්මාණයක් වන ක්‍රි. ව. අටවන සියවසට අයත් යැයි සැලකෙන දැනට කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාරයේ තැම්පත් කර ඇති සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය මෙම පර්යේෂණයට පාදක වන වස්තු බිඳිය වේ.

සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය නිර්මාණ කාර්යයේ දී භාවිත සැලසුම්කරණ ප්‍රවේශය, තාක්ෂණික ශිල්පක්‍රම, අමුද්‍රව්‍ය සංයෝජනය සහ සෞන්දර්යාත්මක වින්තනය යන ව්‍යවහාරික කලා මූලයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනයට ලක් කෙරේ. සාම්ප්‍රදායික සහ නූතන සැලසුම්කරණ මූලධර්ම, ආහරණ නිෂ්පාදන ශිල්පක්‍රම සමඟ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක් වශයෙන් මෙම පර්යේෂණය සිදු කෙරේ. එමෙන්ම මෙම නිර්මාණයේ දෘශ්‍ය රූපය වඩාත් තහවුරු කරගැනීම සඳහා සිගිරි සිතුවම් සහ අනුරාධපුර යුගයට අයත් ආහරණ නිර්මාණ ද උපයෝගී කර ගැනේ. මෙහි දී සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය නිර්මාණකරණයේ දී භාවිත වෘත්ත ශිල්පක්‍රම, අමුද්‍රව්‍ය හා වර්ණ සංයෝජනය, මැණික් ගල් භාවිතය, සැරසිලි මූලාංග භාවිතය වැනි ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ. දේශීය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ නිර්මාණකරණය පිළිබඳ, තත්කාලීන ආහරණ නිර්මාණ හා සිගිරි සිතුවම් සමඟ තුලනය කිරීමේ දී මෙහි සැලසුම්කරණ භාවිතයන් මෙන්ම උපයෝගීතාවය පිළිබඳ සාධනීය තොරතුරු රැසක් අනාවරණය වේ. මෙම කර්ණාහරණයෙහි දැනට ඉතිරිව ඇත්තේ මැණික් ගල් හතරක් පමණක් වුවද මැණික් ගල් පහළවකින් පමණ සමන්විත වූ බවට සාධක පවතී. උක්ත තොරතුරු මත පදනම්ව ආහරණයේ උපකල්පිත පරිපූර්ණ ආකෘතිකමය ඉදිරිපත් කිරීමක්ද මෙම පර්යේෂණයට අන්තර්ගතය. එහි දෘශ්‍ය ප්‍රකාශනය නිවැරදිව හඳුනාගැනීම සඳහා එම ඉදිරිපත් කිරීම වැදගත් වේ.

සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය ආශ්‍රිත දෘශ්‍ය හා තාක්ෂණික ප්‍රවේශයන් විමසීමේ දී සම්භාව්‍ය ලක්ෂණ රැසක් හඳුනාගත හැකිය. මැණික් බැඳීම ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. එනම් ආහරණයේ දෘශ්‍ය රූපයට අනුකූලව මැණික් බැඳීමේ උපක්‍රම භාවිතා කිරීමයි. එය නූතන ආහරණ කර්මාන්තයෙහි මැණික් බැඳීමේ පිළිගත් ශිල්පක්‍රම පවා අභිබවා යෑමකි. රත්‍රං ලෝහය හා මැණික් අතර සුසංයෝගය පවත්වා ගැනීම සඳහා දේශීය ශිල්පියාගේ උපක්‍රම සම්භාව්‍ය භාවිතාවන් වශයෙන් හඳුනාගත හැකිය. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව උසස් සැලසුම්කරණ මූලයන් භාවිතා කර ඇති බවත් ඒවා සමකාලීන ආහරණ ක්ෂේත්‍රයට අදාළ කර ගත හැකි වටිනාකම් වලින් යුක්ත බවත් මෙම අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි වේ.

ප්‍රමුඛපද

සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය, ව්‍යවහාරික කලාව, ආහරණ නිර්මාණ ශිල්පය, ශිල්පක්‍රම, අමුද්‍රව්‍ය

ශ්‍රී ලාංකේය ඓතිහාසික ව්‍යවහාරික කලාව පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී ආහරණ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයට හිමි වන්නේ ප්‍රමුඛ ස්ථානයකි. අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර යුගය දක්වා වූ දේශීය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ කලාව පිළිබඳව විමර්ෂණය කිරීමේ දී දේශීය අන්‍ය උසස් සැලසුම්කරණ ලක්ෂණ සහිත ආහරණ නිර්මාණ රැසක් හමු වේ. ක්‍රි. ව. අට වන සියවසේ දී පමණ නිර්මාණය කරන ලද සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය (මාලිංග 2018:23) ඒ අතරින් විශේෂිත නිර්මාණයකි. මේ වන විට කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාරයේ තැම්පත් කර ඇති මෙම ආහරණය රනින් නිමවා මැණික් ගල් බැඳ අලංකරණය කර තිබේ. මෙම ආහරණය දේශීය සාම්ප්‍රදායික ව්‍යවහාරික කලා නිර්මාණයන්හි ගතිකත්වය පිළිබඳ ප්‍රකාශනයකි.

නූතන ව්‍යවහාරික කලාව පිළිබඳ අර්ථකථන අනුව ව්‍යවහාරික කලාව යනු උපයෝගීතාව අරමුණු කර ගත් නිර්මාණයන් සඳහා කලාත්මක යෙදවුම් අදාළ කර ගැනීමයි (<http://www.visual-arts->

cork.com/definitions/applied-art.htm). මෙහි දී එම නිර්මාණය පාරිභාෂිත භාණ්ඩයක් මෙන්ම පාරිභෝගිකයාට කලාත්මක හෝ බුද්ධිමය උත්තේජනයක්ද සපයනු ලබයි. එසේම නිෂ්පාදනයක සාර්ථකත්වය කෙරෙහි, එහි නිර්මාණ කාර්ය සඳහා යොදා ගනු ලබන මූලධර්ම වැදගත් වේ. සංකල්පීය අවදියේ සිට නිර්මිතය දක්වා භාවිතා කරන ලද ක්ෂේත්‍රයට ආවේණික මූලික න්‍යායන් ඊට අදාළ වේ. ඒ අනුව නූතන ව්‍යවහාරික කලාව තුළ භාවිතා කරනු ලබන පිළිගත් මූලධර්මයන් සැලසුම් නිර්මාණයක සාර්ථකත්වය කෙරෙහි බලපායි. ඒකමිතිය, සුසංයෝගය, සමබරතාවය, විවිධත්වය, විස්තීර්ණය, කලාත්මක ඒකත්වය, පුණරුච්චාරණය, විශේෂිත බව, පරිමාණයන්, ආසන්නතාවය සහ මාධ්‍ය හා අමුද්‍රව්‍යයන්හි අව්‍යාජ බව (<http://www.coursera.org/learn/design-principles>) යන සාධක සමකාලීන සැලසුම්කරණ මූලධර්මයන් වේ. මෙම නූතන න්‍යායන්හි ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික ප්‍රකාශනයක් වශයෙන් සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය හැඳින්විය හැකිය.

නූතන ව්‍යවහාරික කලා නිර්ණායකයන්ට අනුව දේශීය සාම්ප්‍රදායික ශිල්පීය භාවිතයන්හි වටිනාකම් පිළිබඳ විමර්ශනය සඳහා සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයෙහි නිර්මාණකරණය, ක්ෂේත්‍ර කිහිපක් ඔස්සේ අධ්‍යයනය කළ හැකිය. ඒ අනුව

- සැලසුම්කරණ මූලධර්ම
- තාක්ෂණික ශිල්පක්‍රම
- අමුද්‍රව්‍ය සංයෝජනය
- සෞන්දර්යාත්මක චින්තනය

යන ව්‍යවහාරික කලා සිද්ධාන්තයන් මෙහි දී විමසීමට ලක් කෙරේ.



රූපය. 01

සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය-විශේෂිත බව

ජයමාලේ, එල්. (2018. 06. 02) පෞද්ගලික ඡායාරූප එකතුව, ජාතික කෞතුකාගාරය, කොළඹ.

නූතන ව්‍යවහාරික කලා මූලධර්ම ආශ්‍රිතව මෙම නිර්මාණය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන මූලිකම සාධකය වන්නේ ඒකමිතියයි. අමුද්‍රව්‍යයන් හා මූලිකාංගයන් රැසක එකතුවක් වන මෙම කෘතිය එක් ඒකකයක් වශයෙන් එහි සමස්ථ ස්වරූපය රැක ගැනීමට සමත්ව තිබේ. අමුද්‍රව්‍යයක් වශයෙන් රත්‍රං ලෝහයේ ස්වභාවය, වර්ණය මෙන්ම මැණික්වල විවිධ ස්වභාවයන්, වර්ණයන් සහ සැරසිලි මූලයන් රැසක එකතුවක් වන මෙහි ඒ ඒ කොටස් අතර සම්බන්ධතාවය පවත්වා ගැනීම තුළින් ඒකමිතිය නම් වූ මූලධර්මය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික දේශීය ආභරණ කලාවේ ප්‍රවේශය ගම්‍ය වේ. මෙහි දී කෘතියෙහි ඒකමිතිය රැක ගැනීම සඳහා දේශීය නිර්මාණ ශිල්පියා සමකාලීන සැලසුම්කරණ මූලධර්ම කිහිපයක්ම භාවිතා කර තිබේ. මෙම ආභරණය නිර්මාණ කාර්යයේ දී භාවිතා කර ඇති එනිනෙකට වෙනස් දම්, කොළ සහ ලා කහ වර්ණිත මැණික් මෙන්ම මෝස්තරාත්මක ස්වර්ණමය ලියවැල් සැරසිලි රටාවන්හි විවිධත්වය සමස්ත සැලසුමෙහි ස්වරූපයට අනුගත කර ගැනීමට ශිල්පියා සමත්ව ඇත්තේ උක්ත මූලධර්ම පිළිබඳව ඔහු තුළ වූ ඥානය නිසාය. ස්වකීය නිර්මාණය සඳහා විවිධ වර්ණයන් හා අමුද්‍රව්‍යයන් මෙන්ම ස්වභාවික ස්වරූපයන්, සාම්ප්‍රදායික මෝස්තරයන් මෙන්ම ජ්‍යාමිතික හැඩතලයන් සංකලනය කර ගැනීමෙන් පෙනී යන්නේ විවිධත්වය පිළිබඳව ඔහු තුළ වූ පරිකල්පනයයි. විවිධත්වය ඒකමිතියට

ගැලපීම සඳහා විවිධ උපක්‍රම භාවිතා කර තිබේ. එම උපක්‍රමයන් සුසංයෝගය, පුනරුච්ඡාරණය හා ආසන්නතාවය යන සමකාලීන සැලසුම්කරණ මූලධර්මයන්හි ස්වභාවය ගනී. නිර්මාණයේ විවිධත්වය හා ඒකමිතිය අතර සංවේදීත්වය පවත්වාගෙන යෑම සඳහා අවශ්‍ය පරිදි මැණික් ගල් යොදා ගැනීමත්, විවිධ හැඩයෙන් යුතු මැණික් ස්වර්ණමය මෝස්තරයේම කොටස් මගින් සවි කිරීමත් සිදුකර තිබෙන අතර එය නූතන සුසංයෝගය නම් මූලධර්මයයි. සැරසිලි රටාවන් සඳහා එකම හැඩය අවශ්‍ය පරිදි නැවත නැවත භාවිතා කිරීමත් එකම හැඩයේ සහ වර්ණයේ මැණික් නැවත නැවත භාවිතා කිරීමත් දේශීය ශිල්පියා විසින් පුනරුච්ඡාරණය න්‍යායාත්මකව භාවිතා කර ඇති බවට සාක්ෂි වේ. එමෙන්ම ආසන්නතාවය රැක ගැනීම සඳහා එකිනෙකට වෙනස් ගතිකත්වයන්ගෙන් යුතු මැණික් හා රත්‍රං අමුද්‍රව්‍යන් අවකාශය තුළ සමීපව රැඳවීම සිදුකර ඇත. තවද ස්වර්ණමය අවකාශය තුළ මැණික් භාවිතා කර තිබීමත් මැණික් මත රන් ලියවැල් කොටස් භාවිතා කිරීමත් ආසන්නතාවය රැක ගැනීමෙහිලා වැදගත් වී තිබේ.



රූපය. 02

සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය-පුනරුච්ඡාරණය සහ විවිධත්වය. ජයමාල, එල්. (2018. 06. 02) පෞද්ගලික ඡායාරූප එකතුව, ජාතික කෞතුකාගාරය, කොළඹ.

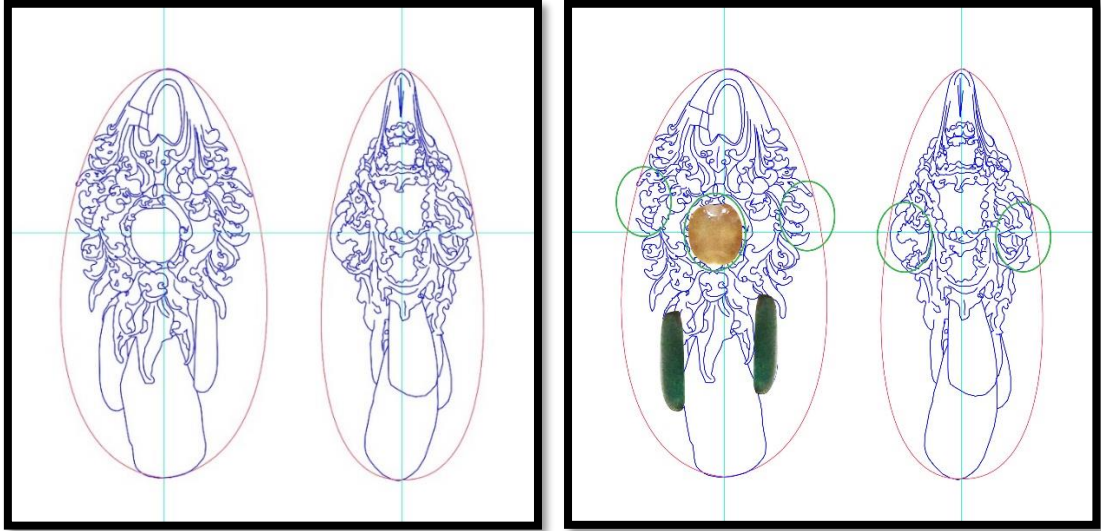
මෙම නිර්මාණයේ දී භාවිත තවත් වැදගත් මූලධර්මයක් වන්නේ විස්‍රක්තියයි. ප්‍රතිවිරුද්ධ ගතිකයන්ගෙන් යුතු අමුද්‍රව්‍ය දෙකක් වන මැණික් හා රත්‍රං අවශ්‍යතාවය පරිදි මෙහි දී යොදාගෙන තිබේ. සැලසුමෙහි මධ්‍යගත අරමුණ සාධනය සඳහා ප්‍රතිවිරුද්ධ මූලාංග අදාළ කර ගැනීමේ සාම්ප්‍රදායික ව්‍යවහාරික කලා භාවිතාව ඉන් පැහැදිලි වේ. මෙහි දී භාවිතා කර ඇති තවත් වැදගත් න්‍යායක් වන්නේ විශේෂිත බවයි. මූලිකාංග අතර විශේෂිත ලක්ෂ්‍යයක් නිර්මාණය කිරීම එමගින් සිදු කෙරේ. මෙහි දී දම් පැහැති මැණික් ගල ප්‍රධාන විශේෂිත ලක්ෂ්‍යය වශයෙන් උද්දීපනය කර ඇති අතර මැණික් ගල් යොදා ගනිමින් අවශේෂ නාභීය ලක්ෂ්‍යයන් කිහිපයක් ද නිර්මාණය කර ඇත. ප්‍රධාන නාභීය ලක්ෂ්‍යය සඳහා මැණික් ගලේ පරිමාණය, වර්ණය සහ ස්වභාවික ස්වරූපයෙහි ගතිකත්වය උපයෝගීකොට ගෙන ඇති ශිල්පියා අවශේෂ ලක්ෂ්‍යයන් සඳහා ලා කහ පැහැති ජ්‍යාමිතික හැඩයන්ගෙන් යුතු පරිමාණයෙන් කුඩා මැණික් ගල් භාවිතා කර තිබේ. එමගින් ඔහුගේ පරිමාණය පිළිබඳ ඥානය ප්‍රකට වේ. උපක්‍රමික වශයෙන් මෙහි දී ශිල්පියා සාර්ථක වී ඇති බව උක්ත ශිල්පීය භාවිතාව මගින් සමස්ත කෘතියේ දෘශ්‍ය ප්‍රකාශනයට හානියක් නොවීමෙන් පැහැදිලිය.



රූපය. 03

සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය-විශේෂිත බව හා පරිමාණ ලක්ෂණ. ජයමාල, එල්. (2018. 06. 02) පෞද්ගලික ඡායාරූප එකතුව, ජාතික කෞතුකාගාරය, කොළඹ.

එමෙන්ම සමකාලීන ව්‍යවහාරික කලාවේ මූලධර්මයක් වන සමබරතාවය ශිල්පීය උපක්‍රමයක් වශයෙන් දේශීය ශිල්පියා විසින් භාවිතා කර තිබීම ද වැදගත් වේ. අසමමිතික ස්වර්ණමය ආකෘතියක් තුළ සමබරතාවය රැක ගැනීම සඳහා මැණික් ගල් වල වර්ණයන්, හැඩයන් සහ පරිමාණයන් යොදා ගෙන ඇත. අංක 04 රූපය මගින් එහි ඉදිරිපස සහ පැති පෙනුමෙහි සමබරතාවය පිළිබඳ වඩාත් පැහැදිලි කර ගත හැකිය.



රූපය. 04

සමබරතාවය

මෙම නිර්මාණය පිළිබඳව විමසීමේ දී හමු වන තවත් වැදගත් සාධකයක් වන්නේ සත්‍ය වශයෙන්ම ඊට අදාළ අමුද්‍රව්‍යයන් මගින් නිර්මාණය සිදු කිරීමයි. එනම් සත්‍ය වශයෙන්ම අව්‍යාජ මැණික් හා රත්‍රණ තම නිර්මාණයට භාවිතා කිරීමයි. එම ගුණය නූතන සැලසුම්කරණ ක්ෂේත්‍රය තුළ මාධ්‍ය හා අමුද්‍රව්‍යයන්හි අව්‍යාජත්වය නමින් හැඳින්වේ.

උක්ක විශ්ලේෂණය තුළ පැහැදිලි වන වටිනාකම වන්නේ සමකාලීන සැලසුම්කරණ ක්ෂේත්‍රයට අදාළ බොහෝ මූලධර්මයන් මීට වසර 1200 පමණ පෙර දේශීය සාම්ප්‍රදායික ආභරණ නිර්මාණ කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව ඉතා සාර්ථකව භාවිතා කර ඇති බවයි. මෙම විශ්ලේෂණය තුළින් උද්දීපනය වන ඥානය වන්නේ නිර්මාණයක අවසන් පරමාර්ථය සාධනය සඳහා න්‍යායාත්මක සාධක අපේක්ෂිත අවකාශය තුළ නියමාකාරයෙන් සංකලනය කරන්නේ කෙසේද යන්නයි.

සමකාලීන ව්‍යවහාරික කලා මූලධර්මයන් සමග කුලනය කිරීමේ දී සම්භාව්‍ය ලක්ෂණ හඳුනාගත හැකි මෙම ආභරණ නිර්මාණය සඳහා පදනම් වූ දේශීය සාම්ප්‍රදායික ව්‍යවහාරික කලා න්‍යාය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම ද වැදගත් වේ. සාම්ප්‍රදායික දේශීය ශිල්ප කලා පිළිබඳ අත් පොතක් වශයෙන් සැලකෙන වෛජයන්ති තන්ත්‍රයෙහි ආභරණ නිර්මාණය පිළිබඳව නිර්මාණ ශිල්පියා විසින් අනුගමනය කළ යුතු පිළිවෙත් ඉදිරිපත් කරයි. එහි කර්ණාභරණ කර්ණාවතංස වශයෙන් මෙන්ම තාඩාංක වශයෙන් ද නන්දසේන මුදියන්සේ විසින් අර්ථ දක්වා තිබේ (මුදියන්සේ 1983, 190/201). කුණ්ඩලාභරණ නිර්මාණකරණය පිළිබඳ වෛජයන්ති තන්ත්‍රය මෙසේ ඉදිරිපත් කරයි.

“නන්මණ්ඩලොත්තම් යවතාත්තකෙට්ඨි ත්ත්රත්තබන්ධනන් සණ මර්ධමංගුලම්

ඉච්ඡති නාලාවලය ක්‍රියායාම් කථන ත්‍රයම් ත්‍රිංශක කංචන ත්‍රයම්” (මුදියන්සේ 1983, 191)

කුණ්ඩලාභරණ ඇතුළු සුසැට ආභරණයම නිර්මාණකරණයේ දී යොදාගත යුතු සැරසිලි, මැණික් වර්ග හා රත්‍රණ ප්‍රමාණ පිළිබඳව මෙන්ම ඒවායේ පරිමාණයන් පිළිබඳව ද දේශීය සාම්ප්‍රදායික ආභරණ කර්මාන්තය සඳහා වූ නියමයන් වෛජයන්ති තන්ත්‍රයේ ඇතුළත් වේ (මුදියන්සේ 1983, 169/205). වතුෂ්ෂජට කලා කෘතියට අනුව සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය නිර්මාණය ආවධ්‍ය නම් වූ ආභරණ කුලකයට අයත් වේ (සෙනවිරත්න 1967,195). මෙම කුණ්ඩලාභරණයෙහි ස්වර්ණමය ආකෘතිය අභ්‍යන්තරයෙහි හිස් අවකාශයක් සහිතව නිර්මාණය කර ඇති බැවින් එය අයත් වන්නේ ක්ෂුද්‍ර ක නම් වූ සාම්ප්‍රදායික ආභරණ නිෂ්පාදන ශිල්පක්‍රමයට අනුරූපීවය (සෙනවිරත්න 1967, 195). එමෙන්ම මෙම ආභරණය අලංකාර කිරීමේ දී පත්‍ර කල්ප සහ රත්ත කල්ප යන සාම්ප්‍රදායික ආභරණ නිර්මාණ මූලධර්ම ද්විත්වය උපයෝගී කොට ගෙන තිබේ (සෙනවිරත්න 1967, 196). ඒ අනුව සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයෙහි සම්භාව්‍ය

ප්‍රකාශනය කෙරෙහි දේශීය සාම්ප්‍රදායික ආභරණ නිෂ්පාදන මූලධර්ම සහ න්‍යායන් බලපා ඇති බව පැහැදිලි වේ.

මෙම ආභරණය නිර්මාණකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී මෙහි භෞතික ගතිකත්වයන් පිළිබඳව සියුම් අධ්‍යයනයකට ලක්කළ යුතුය. මන්ද සමකාලීන ආභරණ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රය තුළ මෙවැනි ලක්ෂණ සහිත ආභරණයක් නිෂ්පාදනය කිරීම යනු ඉහළ තාක්ෂණික භාවිතාවක් සහිත ක්‍රියාවලියකි. ඒ සඳහා තාක්ෂණිකව දියුණු උපකරණ රැසක් අවශ්‍ය වේ. එසේ වුවද දේශීය ශිල්පියා ඉතා සරල තාක්ෂණික භාවිතාවන් මගින් උසස් නිර්මාණ සිදු කරන ලද බවට මෙම නිර්මාණය කදිම නිදසුනකි. එය ඩේවිගේ ප්‍රකාශයක් තුළින් වඩාත් තහවුරු කර ගත් හැකිය. “සිංහලයෝ සෑහෙන තරම් ශුර ලෙසත් සුන්දර ලෙසත් රන් රිදී බැඳකරති. බෙහෙවින් සීමිත උපක්‍රම මගින් මේ රටේ දී සහතික ලෙසම ප්‍රශංසාවට භාජනය විය හැකිවූත් පහසුවෙන් අනුගමනය කළ නොහැකිවූත් ආභරණ ඔවුහු සාදති” (සෝමරත්න, 1967 : 133).

ස්වර්ණමය ආකෘතිය හා මැණික් ගල් පහලොවකින් පමණ මෙම ආභරණය සමන්විතව තිබී ඇති බවට සාධක නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. එහෙත් වර්තමානය වන විට දක්නට ලැබෙනුයේ ස්වර්ණමය ආකෘතිය හා අඹතේස්ත හා කානිලියන් මැණික් ගල් හතරක් පමණි. නිර්මාණයේ දී අනුගමනය කරන ලද තාක්ෂණික භාවිතයන් ප්‍රධාන වශයෙන් උක්ත අමුද්‍රව්‍යයන් මත පදනම් වේ. ඒවා නම් ලෝහ ආශ්‍රිත ශිල්පීය ක්‍රමවේදයන් සහ මැණික් ආශ්‍රිත ශිල්පීය ක්‍රමවේදයන් මෙන්ම මැණික් ගල් බැඳීම සම්බන්ධ තාක්ෂණික ප්‍රවේශයන් වේ. සමකාලීන ස්වර්ණාභරණ කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව ද මෙම තාක්ෂණික භාවිතයන් ප්‍රමුඛ වේ.

සීගිරි කුණ්ඩලාභරණය නිෂ්පාදනයේ දී ස්වර්ණමය ආකෘතිය නිර්මාණය කිරීම සඳහා ශිල්පියා විසින් ලෝහ වාත්තු තාක්ෂණය භාවිතා කර ඇත. දෘශ්‍ය ප්‍රකාශනයෙහි ඝණ වාත්තුව ස්වභාවයක් පෙන්නුම් කළ ද ඒ සඳහා භාවිතා කර ඇත්තේ කුහර වාත්තු ක්‍රමයයි. එය ශිල්පියාගේ සාර්ථක උපක්‍රමයක් වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකිය. ඝණ වාත්තුව දෘශ්‍ය ස්වරූපයක් ලබා දීම මගින් කෘතියට වැඩි අගයක් එක් කිරීමක් කුහර වාත්තු ක්‍රමය භාවිතා කිරීම මගින් වැය වන අමුද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණය අවම කිරීමක් ඔහුගේ අරමුණ වී තිබේ. එය ඔහුගේ මානව සාධක පිළිබඳ ඥානයේ ප්‍රකාශනයක් ද වේ. එනම් උක්ත භාවිතාව මගින් ආභරණයේ බර සැහැල්ලු කර භාවිතයට පහසු කිරීමයි. මෙහි කන හා සම්බන්ධ කරන කොටස ද ඔහුගේ මානව සාධක භාවිතාව පිළිබඳ නිදසුනකි. එම කොටස තරමක් විශාල බැවින් ආභරණය මගින් කනට යෙදෙන හාරය විබේදනය වේ. එමෙන්ම එය තත්කාලීන විලාසිතාව වී ඇති බව ද සීගිරි සිතුවම් සමඟ සැසඳීමේ දී නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. රූපය හි දක්වා ඇති පරිදි එම ආභරණ පැළඳීම සඳහා ද තරමක් විශාල කන් සිදුරු අවශ්‍ය වේ. ඊට සාපේක්ෂව සීගිරි කර්ණාභරණයෙහි උපකල්පිත භාවිතාව පහත රූපයෙන් දක්වා තිබේ.



රූපය 05

සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයේ භාවිතාව

available at: <https://pixels.com/featured/apsara-with-lotus-sigiriya-cave-fresco-jenny-rainbow.html>, last visited 2.September, 2018.

සමකාලීන ආභරණ නිෂ්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ දී ද වාත්තු ක්‍රමවේදය යනු සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියකි. ඉටි ආකෘතියේ සිට නිමිකෘතිය දක්වා වූ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා අධිතාක්ෂණික උපකරණ රැසක් අවශ්‍ය වේ. එවැනි තාක්ෂණික භාවිතයන්හි එළයන් වූ සමකාලීන වාත්තු ආභරණ හා සැසඳීමේ දී සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයේ ස්වර්ණමය අකෘතියේ සියුම් සැරසිලි මූලයන්ගේ ව්‍යංග ප්‍රකාශනය වන්නේ දේශීය සාම්ප්‍රදායික වාත්තු ක්‍රමවේදය පිළිබඳ ශිල්ප ඥානයයි. එහෙත් කාර්ය සාධනය සඳහා සාම්ප්‍රදායික

ශිල්පියාගේ භාවිත වන්නේ සරල උපකරණ කිහිපයකි (සෝමරත්න 1962 :201). මෙහි රත් ආකෘතියෙහි සහ ආකෘතියක් මැටි මිශ්‍රණයෙන් තනා ඒ මත ඉටි තවරා අවශ්‍ය පරිදි වැඩ දමා ගැනීම සිදු කෙරේ. අනතුරුව ඉටි අකෘතිය අවශ්‍ය පරිදි ඔප මට්ටම් කර එය නැවත මැටි මිශ්‍රණයෙන් ආවරණය කර ඉටි ඉවත් කිරීමට හා ලෝහ පිරවීම සඳහා සුදුසු ස්ථානයක අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට සිදුරක් හා වා සිදුරු තබා ගනී. පසුව මැටි මිශ්‍රණය හොඳින් වියලා රත්කිරීම මගින් ඉටි ඉවත්කර උණු කරන ලද ලෝහය වත්කරනු ලැබේ. පසුව මැටි ඉවත් කර ලෝහ ආකෘතිය අවශ්‍ය පරිදි ඔප දමා ගැනීම සිදු කර තිබේ (සෝමරත්න 1962 :200). මෙහි දී සැලකිය යුතු කරුණ වන්නේ අවම යෙදවුමකින් උපරිම ඵලදායීත්වයක් අත්කර ගැනීමෙහිලා දේශීය ශිල්පියාගේ කුසලතාවයයි.

මෙම ආහරණයට අදාළ තවත් වැදගත් ක්ෂේත්‍රයක් වන්නේ මැණික් ඔප දැමීම පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික ඥානයයි. කොළ පැහැති අඹතේස්ත මැණික් ගල් සහ කහ පැහැති කානීලියන් වර්ගයේ මැණික් ගල කැබ්ෂෝන් (Cabochon) ක්‍රමයට ඔප දමා තිබේ. ඒ සඳහා භාවිත සාම්ප්‍රදායික උපකරණය වන්නේ හන පෝරුව නම් පට්ටලයයි. මෙම උපකරණය ඉතාමත්ම පරිසර හිතකාමී වන අතර මිනිස් බලයෙන් ක්‍රියා කරයි. එහෙත් මෙම ක්‍රියාවලියේ දී හස්ත කෞෂල්‍ය අතිශය වැදගත්ය.



රූපය 06: හන පෝරුව

available at:<https://www.elizabethjewellers.com/blogs/sapphire-jewelry/120774851-innovating-past-traditions>, last visited 2 September, 2018.

දම් පැහැති අඹතේස්ත වර්ගයේ මැණික් ගල තම්බලින් (tumbling) ක්‍රමයට ඔප දමා ඇත. එනම් ගලෙහි ස්වභාවික ස්වරූපය රැකෙන පරිදි ඔප දැමීමයි. ඊට අදාළ දේශීය උපකරණය පිළිබඳ සාධක මේ වන විට ඉතිරිව නැතත්, එය ජල බලයෙන් ක්‍රියාත්මක ලී ධරයක් වටා භ්‍රමණය වූ එක් පසෙකින් ලී මුඩියකින් යුතු සෛලමය බහාළුමක් සහිත උපකරණයක් බව ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන්ගේ මතය වේ (බුත්පිටිය 2018). නූතන තම්බලින් ක්‍රියාවලිය හා සැසඳීමේ දී පෙර සඳහන් කළ දේශීය ක්‍රමවේදය ඉතාමත් ඵලදායී මෙන්ම පරිසර හිතකාමී තාක්ෂණික ප්‍රවේශයකි.

ඒ අනුව සිගිරි කුණ්ඩලාහරණයෙහි තාක්ෂණික ප්‍රවේශය පිළිබඳව අධ්‍යයනයේ දී

- මූලික ආකෘතිය නිර්මාණය කිරීම සඳහා රත්‍රං ලෝහය භාවිතා කර තිබේ.
- කුහර වාත්තු ශිල්පය උපයෝගී කොටගෙන තිබේ.
- සියුම් දේශීය සාම්ප්‍රදායික සැරසිලි මූලයන් යොදා ගනිමින් ස්වර්ණමය ආකෘතිය අලංකරණය කර තිබේ.
- අවශ්‍යතාව පරිදි සියුම් ලෙස පෘෂ්ඨීය ස්වභාවය සංවර්ධනය කිරීම යන සාධක වැදගත් වේ.

මෙම ආහරණ නිර්මාණය ආශ්‍රිතව දැකිය හැකි තවත් වැදගත් ව්‍යවහාරික කලා සිද්ධාන්තයක් වශයෙන් අමුද්‍රව්‍ය සංයෝජනය පෙන්වා දිය හැකිය. දේශීය ශිල්පියාගේ ආහරණ නිර්මාණ මෙහි දී රත්‍රං සහ මැණික් අමුද්‍රව්‍ය වශයෙන් භාවිතා කර ඇති අතර අමුද්‍රව්‍යයන්ගේ ගතිකත්වය මනාව නිර්මාණය තුළ සංරචනය කර තිබේ. මැණික් ගල්වල වර්ණයන් හා මතුපිට ස්වභාවය අවශ්‍යතාවය පරිදි වෙනස් කරමින් වෙනස්ම ගතිකත්වයකින් යුතු රත්‍රං අමුද්‍රව්‍ය සමඟ මනාව සංකලනය කර තිබේ.

සිගිරි කුණ්ඩලාහරණය නිර්මාණයේ දී ශිල්පියාගේ තවත් වැදගත් භාවිතයක් වන්නේ සෞන්දර්යාත්මක චින්තනයයි. ස්වර්ණමය ආකෘතියෙහි උණු අවකාශය පිරවීමට උචිත ස්වරූපයෙන් මැණික් ගල් යොදා ගැනීමත් සැරසිලි මූලයන්හි කොටස් මගින් මැණික් ගල් රැඳවීමත් මැණික් ගල්වල අවකාශය මතට අවශ්‍යතාවය පරිදි සැරසිලි රටාවන් යොදා ගැනීමත් මගින් ශිල්පියා මෙහි කලාත්මක ඒකත්වය රැක ගැනීමට සමත්ව තිබේ. එමෙන්ම දේශීය සාම්ප්‍රදායික සැරසිලි මූලයන් භාවිත කර ඇති බව තත්කාලීන සිතුවම් හා මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි වේ. ඒ මගින් දේශීය අනන්‍යතාවයකින් යුතු ආවේණික සෞන්දර්යාත්මක ප්‍රකාශනයක් දැකිය හැකිය.



රූපය 07: සැරසිලි මූලයන් (ප්‍රේමවංශ 1990: 117, 119)

එමෙන්ම සීගිරි සිතුවම් හා තත්කාලීන ආභරණ නිර්මාණයන් පිළිබඳව අධ්‍යයනයෙන් ලබා ගත් දත්තයන් විශ්ලේෂණය කරමින් සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයෙහි පරිපූර්ණ නිර්මාණයේ උපකල්පිත ආකෘතිය ඉදිරිපත් කිරීමද මෙහි අරමුණකි. සීගිරි සිතුවම්වල දක්නට ලැබෙන ආභරණයන්හි ස්වභාවය, මැණික් භාවිතය සහ ගල්වල වර්ණයන් භාවිතා කර ඇති රටාවන් පිළිබඳව මෙහි දී අවධානය යොමු කෙරිණි. එමෙන්ම අභයගිරි පර්වතයෙන් හමුවී ඇති ආභරණයන් හා එහි මැණික් භාවිතාව පිළිබඳව ද මෙහි දී අවධානය යොමු විය. එහි දී බහුල වශයෙන්ම කොළ පැහැති හා රතු පැහැති මැණික් ගල් භාවිතා කර ඇති අතර කහ පැහැති ගල් ද භාවිතා කර ඇති ආකාරය නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. එම ගල් භාවිතා කර ඇති රටාවන් පිළිබඳව ද අවධානය යොමු කෙරිණි. උක්ත දත්ත මත පදනම්ව සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයෙහි උපකල්පිත පරිපූර්ණ ආකෘතිය රූප සටහන් අංක 10 හි ඉදිරිපත් කර තිබේ.



රූපය: 08
ස්වර්ණමය මංජුසාවක්
available at:
<https://archaeologynewsnetwork.blogspot.com/2012/07/priceless-gold-artifacts-found-at.html#5s0CyxHuyRdkF9sR.97>

රූපය: 09
ආභරණ භාවිතය
available at:
<https://pixels.com/feature/d/apsara-with-lotus-sigiriya-cave-fresco-jenny-rainbow.html>. Last visited 2 September, 2018.



රූපය: 10 සීගිරි කුණ්ඩලාභරණයේ උපකල්පිත පරිපූර්ණ ආකෘතිය

උක්ත අධ්‍යයනය ආහරණ නිර්මාණ ශිල්පය ආශ්‍රිත දේශීය සාම්ප්‍රදායික ව්‍යවහාරික කලා භාවිතයන් පිළිබඳ තොරතුරු රැසක් අනාවරණය කරයි. මෙම ආහරණය නිර්මාණයේ දී සංකල්පයේ සිට නිර්මිතය දක්වා න්‍යායාත්මක සැලසුම්කරණමය භාවිතයන් සිදුකර තිබේ. එමෙන්ම සරල තාක්ෂණික භාවිතාවන් මගින් ඉහළ ඵලදායිතාවයක් ලබා ගැනීමත් ආවේණික ශිල්ප ක්‍රම භාවිතයත් මෙහි දී වැදගත් වේ. මැණික් ගල් බැඳීම මෙම ආහරණයටම ආවේණික පරිදි සිදුකර තිබීම උසස් භාවිතයකි. මැණික් ගල් විද ආහරණයට සවි කිරීම, ස්වර්ණමය ආකෘතියේ කොටස් මගින් මැණික් ගල රඳවා ගැනීම, වලනය වන ආකාරයට මැණික් ගල් බැඳීම යන ක්‍රමයන් භාවිත කර තිබේ. සම්මතයන් අතික්‍රමණය කරමින් කෘතියෙහි අවශ්‍යතාවය පරිදි ශිල්පීය භාවිතයන් අදාළ කර ගැනීම සමකාලීන සැලසුම්කරණ ක්ෂේත්‍රයට ද කදිම උත්ප්‍රේරකයක් බව ඉන් පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව ශ්‍රී ලාංකේය සාම්ප්‍රදායික ආහරණ නිෂ්පාදන කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව උසස් සැලසුම්කරණ මූලයන් භාවිතා කර ඇති බවත් ඒවා හුදු ශිල්පක්‍රම වශයෙන් පමණක් නොව න්‍යායාත්මක පදනමක් සහිත ඥාන සමුදායක් බව හඳුනා ගත හැකිය. එමෙන්ම එම ඥානය සමකාලීන ආහරණ ක්ෂේත්‍රයට අදාළකර ගත හැකි වටිනාකම් වලින් යුක්ත බවත් මෙම අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි වේ.

මූලාශ්‍ර

අමරසිංහ, එම්. 2018. *ලක්දිව ආහරණ ඉතිහාසය*. දයාවංශ ජයකොඩි සමාගම, කොළඹ.

කුලතුංග, ටී. ජී. 2014. *පුරාණ අහසගිරි විහාරය*. මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, කොළඹ.

ප්‍රේමවංශ, ඒ. ඇම්. 1990. *ශ්‍රී ලංකා බිතු සිතුවම්* (පරි). මධ්‍යම සංස්කෘතික අරමුදල, කොළඹ.

මුදියන්සේ, එන්. (1983). *වෛජ්ජන්තනත්‍රය*. කැළණිය විශ්වවිද්‍යාලය, කැළණිය.

සෙනෙවිරත්න, ඩී. ආර්. (1967). *චතුෂ්ඡවි කලා*. සමයවර්ධන මුද්‍රණාලය, කොළඹ.

සෝමරත්න, එච්.එම්. (1962). *මධ්‍යකාලීන සිංහල කලා*. සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව, කොළඹ.

සෝමරත්න, එච්. එම්. (1967). *ඩේවි දුටු ලංකාව*. එම් ඩී ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ.

Bandaranayake, S. (2011). *The Sigiriya Museum*. Colombo: Central Cultural Fund.

Coomaraswamy, A. K. (1979). *Sinhalese Medieval Arts*. Colombo: State Printing Corporation.

<https://archaeologynewsnetwork.blogspot.com/2012/07/priceless-gold-artifacts-found-at.html#5s0CyxHuyRdkF9sR.97>, last visited 2 September, 2018.

<https://pixels.com/featured/apsara-with-lotus-sigiriya-cave-fresco-jenny-rainbow.html> last visited 2 September, 2018.

<https://www.elizabethjewellers.com/blogs/sapphire-jewelry/120774851-innovating-past-traditions> last visited 2 September, 2018

<http://www.coursera.org/learn/design-principles>, last visited 2 September, 2018.

සම්මුඛ සාකච්ඡා

බුත්පිටිය, එස්. ඩී. ආහරණ නිර්මාණ උපදේශක. කාර්මික විද්‍යාලය, බෙලිඅත්ත -2018. 09. 01